

Over de grondbeginselen en de Doeleinden van de Theosophical Society

– Fay van Ierlant

Theosofie is een weergave van Eeuwige Wijsheid, ook wel *Perennial Wisdom of The Primordial Tradition* genoemd. *Perennial* wil zeggen eeuwigdurend en *Primordial Tradition* betekent oorspronkelijke of oeroverlevering. Deze termen verwoorden de wijsheid waarmee het Ene Beginsel, de Ene Oorzaak achter alles wat bestaat, zich uitdrukt in de werkzaamheid van de wetten van bestaan.

Dit artikel is de tekst van een inleiding gehouden tijdens de zomerschool van de TVN op 9 juli 2004.

De grondbeginselen in de Proloog van *De Geheime Leer* van H.P. Blavatsky gaan over dat Ene Beginsel en hoe het tot manifestatie overgaat. Maar zij zeggen ook dat het Ene Beginsel het verstand te boven gaat. Het zou kunnen dat de Doeleinden van de Theosophical Society aanwijzingen inhouden naar de manier waarop we toch iets kunnen gaan waarnemen en inzien van dat wat uitgedrukt wordt door de wetten van bestaan die uitgaan van de grondbeginselen in de Proloog van H.P. Blavatsky's *Geheime Leer*. We maken deel uit van de grondbeginselen die hun spel spelen in ons en om ons en we zijn mens om dat te gaan inzien en ervaren.

Naar de grondbeginselen kijkend, te beginnen bij het eerste, zien we dat de grondbeginselen aangeven dat er iets permanent is dat zich niet ontwikkelt via evolutie. Het is er al. Het eerste grondbeginsel heeft het over een Alomtegenwoordig, Eeuwige, Grenzeloos en Onveranderlijk Beginsel waaruit alles emaneert, uit voortkomt. We noemen dat wel de altijd aanwezige **Immanentie**, het inwonende, dat het verstand te boven gaat.

Het tweede grondbeginsel zegt:

Er is al een Eeuwige Heelal in toto als een grenzeloos gebied, maar periodiek is dit het veld van talloze onophoudelijke, openbarende en verdwijnende heelallen die de 'openbarende sterren' en, veelzeggend, de 'vonken der Eeuwigheid' worden genoemd. We kunnen dat tweede grondbeginsel aangeven met: **Periodiciteit**. Ook de Eeuwigheid van de pelgrim wordt aangegeven die is als een wenk van het Oog van Zelfbestaan. De pelgrim komt dan weer terug in het derde grondbeginsel bij de verplichte pelgrimstocht van elke ziel.

Het derde grondbeginsel spreekt van de gelijkheid van alle zielen met de universele Over-Ziel, zelf een aanzicht van de Onbekende Wortel. Het derde grondbeginsel beschrijft ook de verplichte pelgrimstocht van elke ziel, een vonk van eerstgenoemde, de Over-Ziel, door de Kringloop van Incarnatie of noodzakelijkheid in overeenstemming met Kring en Karmische Wet. We noemen het derde Grondbeginsel dan ook wel: **Transcendentie**.

Je zou kunnen zeggen: Dat wat er altijd is, het eeuwige Ene Beginsel, gaat periodiek over tot een proces van cyclische werkzaamheid ten behoeve van de transcendente reis door de materie van de eeuwige pelgrim. Hoe gaat dat in zijn werk? We volgen nu in het kort en heel globaal hoe het in eerste instantie wordt aangegeven in de Stanza's van Dzyan, de esoterisch boeddhistische verzen waarvan H.P. Blavatsky uitging bij het schrijven van haar *Geheime Leer*.

Stanza I en II geven de toestand in potentie schitterend weer, vóórdat er tot een manifestatie wordt overgegaan. Alles wat gaat gebeuren wordt al aangegeven. Maar het gebeurt nog niet.

In Stanza III vers 1 tot 4 gebeurt het wel. We lezen dat er een trilling door de oneindigheid trilt die het heelal in toto raakt. Dat heeft tot gevolg dat de Duisternis, de eeuwige potentie die er altijd is, licht uitstraalt, tot werkzaamheid komt, doordat het licht een straal laat vallen in de moederdiepte van het Eeuwige Heelal. Het

eeuwige trilt en laat de niet-eeuwige kiem vallen.

Stanza III vers 4 geeft aan dat de straal uit de eeuwige duisternis valt als drie in vier. En in Stanza IV vers 2 gaat het over de oer-zeven die de wederontwaakte vermogens in de ruimte worden genoemd. Het is duidelijk dat het hier gaat over de oer-zeven van de zevenvoudige samenstelling.

Stanza III, vers 10 geeft het zo aan: Vader en Moeder spinnen een web welks bovenzijde is bevestigd aan geest, Vader, de drie, en het benedeneinde aan haar schaduweinde, stof, materie van mater, Moeder, de vier. Dit web van geest en materie is het gemanifesteerde heelal, gesponnen uit twee substantiën: geest en materie, welke tot één gemaakt zijn, dat de Svabhavat ofwel de ene wortel is van de manifestatie.

Stanza III vers 11 gaat verder met: Het web zet uit wanneer de adem des vuurs er op gericht is: het trekt samen wanneer de adem der moeder het aanraakt. Hiermee wordt het samenspel tussen geest en materie weergegeven. We zouden het web zo kunnen zien: de samenwerking tussen geest, het vuur, ofwel het bewustzijn, en de materie is een proces waarbij tijdens het indalen in de materie, de involutie, het bewustzijn meer teruggetrokken wordt uit een uitdrukkingsvorm, zodat er een meer complexe vorm kan ontstaan: het web trekt samen. En bij evolutie uit de materie verspreidt het bewustzijn zich in subtielere ijlere vormen: het web zet uit. Dat laatste, het overgaan van het bewustzijn naar een subtieler gebied, is het transcenderen of geestelijk overstijgen van een complexere meer ingedaalde vorm naar een minder stoffelijke ijlere vorm.

Het speelt zich af in de volgende situatie volgens *De Geheime Leer deel II* hoofdstuk XXV "De geheimenissen der Zevenheid":

Daar de gedifferentieerde stof in het zonnestelsel in zeven verschillende toestanden bestaat en Pragna, het vermogen tot waarnemen ofwel het bewustzijn, eveneens zeven verschillende aanzichten heeft, over-

eenkomende met de zeven toestanden der stof, moeten er in de mens noodzakelijk zeven toestanden van bewustzijn wezen, en overeenkomstig de meerdere of mindere ontwikkeling van deze toestanden werden de stelsels der godsdiensten en wijsbegeerten ontworpen.

Waarom gebeurt dit allemaal? Het derde grondbeginsel zegt: om de verplichte pelgrimstocht voor elke ziel, een vonk van de Over-Ziel, door de Kringloop van Incarnatie of noodzakelijkheid in overeenstemming met Kring en Karmische Wet mogelijk te maken, zodat elke ziel op den duur tot het inzicht van het in wezen gelijk zijn met de universele Overziel kan komen.

Het hele plan, de blauwdruk van het bestaan, dat zich gaat uitdrukken via de werkzaamheid van het universele denkvermogen, ligt er al vóórdát er gemanifesteerd wordt. Stanza II vers 6 zegt dat het Heelal nog verborgen was in de Goddelijke gedachte en in de Goddelijke schoot. Daarom spreken we van de Eeuwige Wijsheid, die voor-kosmisch is en waaraan niet valt te ontkomen.

De drie stappen naar een manifestatie worden in *deel III* van *De Geheime Leer* pag. 621 als volgt aangegeven:

1. Potentialiteit van het volstreckte denken
2. Gedachte in kiem
3. Ideatie aan het werk. Deze stappen worden wel de drie Logoi genoemd.

Het derde grondbeginsel geeft aan dat de Kringloop van Incarnatie of noodzakelijkheid voor elke ziel in overeenstemming zal zijn met Kring en Karmische Wet. De kringloop van incarnaties zal gaan afhangen van de mogelijkheden waarvan de wetten van bestaan gebruik zullen kunnen maken in de materie van de zeven gebieden van bestaan.

De exoterische religies vangen aan bij de uitdrukking van een nieuwe periode van werkzaamheid. In *De Geheime Leer* is er geen begin, slechts een periode van sluimering waarin het Eeuwig Beginsel in potentie aanwezig is. Die periode van sluimering wordt aangegeven met het Sanskriet woord

pralaya, een periode van rust, van terugtrekking, gevolgd door een periode van werkzaamheid, aangegeven met het woord manvantara, tijdkring van openbaring, wanneer het Eeuwig Beginsel tot werkzaamheid overgaat.

In het eerste deel *Kosmogenezis* geeft *De Geheime Leer* een verslag van de processen bij aanvang van en gedurende een manvantara, een periode van werkzaamheid, waarbij overgegaan wordt van chaos, voor-kosmische ruimte, tot de uitvoering van het plan, de kosmos, gebruik makend van de cyclisch mogelijke vormen en energieën door de tijden heen. Het woord chaos, Grieks, betekent de "Grote Diepte". In haar woordenboek, de *Glossary* haalt H.P. Blavatsky de volgende Griekse uitspraak aan over chaos: *de enige god zonder vorm of sexe, die zichzelf baarde zonder bevruchting en die aanbeden wordt onder de vorm van de Maagdelijke Moeder.*

Krishnamurti zegt over de werkzaamheid van de grondbeginselen: *The universe is meditating*, het universum mediteert. (*The Theosophist*, april 2004 pag. 274)

Barborka's *Goddelijk Plan*, deel II pag. 616, geeft misschien in verband hiermee het volgende aan in het commentaar op de grondbeginselen: *Hoewel de potentie van een geopenbaard heelal immer aanwezig is in de Goddelijke gedachte, moet er eerst een brandpunt of concentratie van Goddelijke Wijsheid in één punt zijn, wil de toekomstige openbaring van het heelal mogelijk zijn. Deze concentratie van Goddelijke Wijsheid wordt een uitstraling uit de Goddelijke Gedachte die door middel van de kracht van de concentratie de formulering van de toekomstige openbaring indrukt op de oorspronkelijke geest-stof.* Het brandpunt van eenpuntig gerichte concentratie doet inderdaad denken aan meditatie.

Het Sanskriet woord Dzyan in de Stanzas van Dzyan, is verwant aan Dhyana, het schouwen of wel: het zuivere gewaar zijn in meditatie na doorbraak door het brandpunt van concentratie Dharana. Dzyan is verwant aan Jnana van Jnana Yoga, de kennis via geestelijk inzicht. Volgens het woordenboek, de *Glossary* van H.P. Bla-

vatsky, wil het woord Dzyan zeggen: wijsheid, spirituele kennis.

Het tweede deel van *De Geheime Leer, Anthropogenesis*, gaat verder waar het eerste deel, *Cosmogenezis*, ophoudt: bij het verschijnsel mens. *Anthropogenesis* behandelt, zoals het woord al aangeeft, de historische, de huidige en de toekomstige ontwikkeling van het menselijk bewustzijn op weg door de materie naar uiteindelijke geestelijke vrijheid.

Als we kijken naar de doeleinden van de Theosophical Society, valt het op dat het eerste doeleinde vraagt om *Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of kleur*. Er staat “de universele broederschap” en het is duidelijk dat het slaat op de: *Gelijkheid in wezen van alle zielen met de Universele Overziel, zelf een aanzicht (aspect) van de Onbekende Wortel* van het derde grondbeginsel. Het slaat ook op de Immanentie van het eerste grondbeginsel, het Ene, de onbekende wortel, waarvan alles uitgaat en dat daardoor van alles een Geheel maakt. Door hun gemeenschappelijke oorsprong en hun gemeenschappelijke bestemming zijn alle mensen met elkaar verbonden. De universele broederschap is, was en zal zijn, alleen het bewustzijn ervan ontbreekt.

Wat kunnen we daaraan doen? We kunnen het tweede doeleinde inschakelen en op zoek gaan naar de oorsprong van de vormen die er liggen in godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap, die te voorschijn zijn gekomen zoals hierboven aangegeven, tijdens *de meerdere of mindere ontwikkeling van de zeven toestanden van bewustzijn in de mens*. We bewegen ons dan door de vormen heen naar de grondbeginselen toe en we kunnen gaan waarnemen, gaan schouwen, dat de wereldreligies en wijsbegeerten eruit voortkomen, ook al worden zij op vele verschillende wijzen uitgedrukt en versluiert. We kunnen het cyclische gaan zien van komende en verdwijnende beelden en vormen, soms meer indalend, soms overstijgend, en we bewegen ons naar de krachten waaruit zij zijn voortgekomen. We zien dat mogelijkheden van uitdrukken er in

sommige tijden beter voor staan dan in andere, afhankelijk als ze zijn van het op dat moment ontwikkelde veld van bewustzijn dat slechts op kan vangen en uitdrukken waar het dan toe in staat is. Het onderzoek van de cyclische vormen in religie en filosofie kan leiden tot doorbraken in het eigen denkvermogen op weg naar het gaan waarnemen van het spel van de grondbeginselen.

Dat brengt ons bij het derde doeleinde: Als het geestelijk inzicht groeit, ontdekken we de geestelijke vermogens die in de mens latent aanwezig zijn en we gaan iets begrijpen van de onverklaarde wetten in de natuur. Het onderscheidingsvermogen verplaatst zich naar ijlere gebieden, als we verder leren kijken dan dat wat onze materie, vastgelegd in het denken als conditionering, tot dan toe aangaf: het doorbreken van de eigen beelden en het vergroten van de eigen mogelijkheden.

Die Zelfontdekking leidt naar de vermogens die in de mens sluimeren, die onbereikbaar zijn zolang zij worden overheerst door het geconditioneerde denken. Het leidt op den duur naar totale ontsluiting, het gaan waarnemen van het grondpatroon in de mens, naar het unieke stukje van de grote blauwdruk dat door die mens ingevuld kan worden: worden wat men is.

Het lijkt er op dat de grondbeginselen en de doeleinden tot elkaar staan als macro- en microcosmos, als het zo boven – zo beneden van het Hermetisch Axioma.

Het denken conditioneert zich doordat men zich met het denken vereenzelvt. Of dat nu een denken beladen met veel intellectuele kennis is of niet, het gaat om het psychologische proces van dat wat men denkt te zijn. De vermogens die in de mens sluimeren kunnen wakker worden als dat zelf gemaakte beeld doorbroken wordt, getranscendeerd, tijdens de zoektocht naar de ware identiteit die door de grondbeginselen wordt aangegeven.

In de hele Eeuwige Wijsheidstraditie is dat het essentiële cruciale gegeven waaruit alle religies en filosofieën zijn voortgekomen: de zoektocht naar de ware identiteit, dus het gaan ervaren van dat wat de mens

eigenlijk is, een wezen gelijk aan alle zielen, die vonken zijn van de universele Over-Ziel. Dat proces ligt in de mens zelf, geen ander kan het voor hem doen. De weg naar leven vanuit de Eenheid van leven kan door geen ander gelopen worden en de ander kan de mens niet regenereren of transformeren of initiëren, daar elk mens een unieke weg te gaan heeft. Het derde doeleinde is lang onbegrepen gebleven. Het zou daarom kunnen zijn dat Krishnamurti er zo de nadruk op heeft gelegd. Hij zag dat men zich ging vereenzelvigen met functies in ceremoniën en dat inwijdingsgraden werden uitgedeeld: de afscheidende conditionering namen toe.

De doeleinden zeggen in het kort: wie zoekt zal het Eeuwige Plan vinden onder voorwaarde dat het geconditioneerde denken doorbroken wordt, zoals het eerste grondbeginsel zegt dat het gedachtegebonden verstand alleen de latente vermogens niet tot werkzaamheid kan brengen.

De weg naar leven vanuit de Eenheid van leven kan door geen ander gelopen worden en de ander kan de mens niet regenereren of transformeren of initiëren, daar elk mens een unieke weg te gaan heeft.

De Theosofie of Goddelijke Eeuwige Wijsheid waar *De Geheime Leer* naar verwijst wordt niet verkregen via de zintuigen en het verstand, maar door het doorbreken daarvan. Dat is ondervonden door al diegenen die *De Geheime Leer* op de juiste wijze hebben onderzocht. De “juiste wijze”, geven zij aan, is het ontdekken van geestelijke intuïtie, een groeiend vermogen om die Werkelijkheid te ontdekken die schuil gaat onder een vorm of uitdrukking, die slechts momentopnamen zijn en de Werkelijkheid versluieren. Het gaan waarnemen en het gaan ervaren van de verbindingen en relaties in de uitdrukkingen van de kosmische krachten leidt van het oog naar het hart, waar het spiritueel bewust-

zijn gereflecteerd wordt, en naar een manier van leven.

Annie Besant schrijft daarover in haar recensie van *De Geheime Leer* voor de “*National Reformer*”, in de editie van 23 juni 1889: *Kennis die egoïstisch, tot eigen voordeel, gebruikt wordt verwijdt de golf die de mens scheidt van de mens en een ras van een ras, en we kunnen beducht zijn voor de mogelijkheid van nieuwe krachten in de Natuur die onmiddellijk gebonden worden aan het voertuig van hebzucht.*

Daarom heeft de wijsheid van die “Meesters” in wiens naam Mme Blavatsky spreekt de kennis geweigerd die macht is totdat de lessen der Liefde geleerd zijn, daarom gaven zij de controle over deze natuurlijke krachten alleen aan de onzelfzuchtigen. Want misbruikt, zouden die krachten de maatschappij naar de ondergang leiden. Kennis kan kracht worden in plaats van macht. Daar gaan het derde doeleinde, het derde grondbeginsel en de leringen van Krishnamurti over: over het geven van de mogelijkheid tot geestelijk inzicht door een open denkvermogen, gericht op het geheel, zodat voor de wereld gekozen kan worden.

De ervaringen van een ongeconditioneerd denken worden soms roerend weergegeven in de mystieke literatuur. Ik citeer als voorbeeld uit het dagboek van de studente Etty Hillesum in 1942, toen ze begreep wat haar, als joodse, te wachten stond:

*De meeste mensen hebben clichévoorstellingen over dit leven in hun hoofd, men moet zich bevrijden van alles, van iedere versterde voorstelling, van iedere leuze, van iedere gebondenheid, men moet de moed hebben alles los te laten, iedere norm en ieder conventioneel houvast, men moet de grote sprong in de kosmos durven maken en dan, dan is het leven zo eindeloos rijk en overvloedig, zelfs tot in z'n diepste lijden (Etty Hillesum, *Het verstoorde leven*, Balans 1997).*

Oorlogen en andere pijnlijke ervaringen kunnen het mystieke ervaringsproces van een open denkvermogen versnellen. De omstandigheden ontmaskeren dan de zelfgemaakte beelden in het denken, rauwe

waarheden worden onthuld. Men gaat zich richten op het geestelijk gebied, omdat de vergankelijke verschijnselen doorzichtig zijn geworden.

De Zelfontdekking van het derde doeleinde, ofwel de pelgrimstocht van het derde grondbeginsel, speelt zich af in het denken, de spil in de mens waar alles om draait. Of hij kiest de makkelijke weg door het aannemen van veronderstellingen door anderen bedacht, of hij gaat tot op de bodem van zijn zelfonderzoek om uit te vinden en te ervaren hoe de levenswetten werken, om met dat inzicht zijn leven totaal te veranderen. Dit proces in het denken waarvoor de Eeuwige Wijsheidsliteratuur geschreven is, wordt door H.P. Blavatsky aangegeven in de onvolprezen Bowen Brochure: *Madame Blavatsky over de studie van theosofie* (UTVN 1988). In deze brochure wordt ingegaan op dat wat in de oosterse wijsheidsliteratuur de werking van Jnana Yoga wordt genoemd. Het gaat dan over het eerder genoemde cruciale proces van transcendentie: het steeds weer doorbreken van gevormde denkbeelden naar een subtieler gebied, totdat de vormen totaal overstegen worden en men de krachten waaruit de vormen voortkomen gaat waarnemen en de levenspuzzel in elkaar ziet vallen. Krishnamurti spreekt van awareness: het waarnemen van het totale proces van het denken, niet alleen van het bewuste denken, maar ook van het verborgen denken dat zich onthult in dromen. Als het denken de hele eigen activiteit waarneemt, bewust en onbewust, dan is er een mogelijkheid om die activiteit te doorzien. Daarvoor moet het denken stil zijn. Het denken wordt niet stil door discipline. Een denken dat onder controle wordt gehouden is niet stil maar duf (*On Knowing Oneself*, Sydney 1955, *The Collected Works of J.K. Vol IX*). Het denken wordt alleen stil en kalm als het hele proces van het eigen functioneren ingezien wordt. En alleen dan kan het dat proces transcenderen. Jarenlang meegesleepte bagage kan wegvallen en het denken gaat openstaan voor het gaan waarnemen van subtielere mogelijkheden.

Vrijheid van denken is de wortel van de werkzaamheid van de grondbeginselen in de Proloog van *De Geheime Leer* en van de Doeleinden van de Theosophical Society.

De Geheime Leer en de *Mahatma Brieven* wijzen erop dat de bewustzijnsontwikkeling van de mensheid nu in haar vierde ronde is in de zevenvoudige samenstelling. De vierde ronde ligt in het kama gebied ofwel: in de materie van het begeerte-denken. In elke ronde doorloopt het bewustzijn de zeven vlakken van mogelijkheden op het betreffende gebied.

Ook de zevenvoudige samenstelling van de mens is voortgekomen uit de Grondbeginselen van Eeuwige Wijsheid zoals we al aangaven. Het is een onderverdeling van drie geestelijke gebieden, de bovenste drie, en vier aan de materie gebonden gebieden, de onderste vier, ontstaan door het spinnen van het Web door Vader en Moeder in Stanza III vers 10.

De mens drukt zich op de zeven gebieden als volgt uit: 7 atma (universele geest), 6 buddhi (geestelijke ziel) en 5 manas (denkvermogen), 4 kama (begeerte lichaam), 3 linga sharira (astraal lichaam), 2 prana (levensbeginsel), 1 sthula sharira (stoffelijk lichaam). (Zie H.P. Blavatsky: *De Sleutel tot de Theosofie*, hfdst VI. TUP)

In het midden van de zevenvoudige samenstelling ligt het werkterrein van het tweevoudige manas, het gebied van het denken, waar bewustzijn en materie het spel spelen van involutie en evolutie en waar transformatie, ook wel regeneratie, initiatie of transcendentie genoemd, zich eventueel afspeelt. Het spel van involutie en evolutie in de mens.

Het is het kama- of begeerte-beginsel van het vierde gebied, verlangend naar materiële en fysieke zaken dat het zo moeilijk maakt in deze tijden van bewustzijns-evolutie in de vierde van de zeven ronden over de planeet aarde, door het vijfde, manas-gebied van het denken. Het trekt het denken naar de materie, in tegenstelling tot het denken dat zich kan richten op het zesde, buddhische gebied van liefde wijsheid, waar ook Annie Besant al naar verwees.

Om de *Mahatma Brieven* hierover aan te halen moeten we naar Brief 13, pag. 85 van de Nederlandse editie: *...en de wil van de mens, zijn intelligentie en bewustzijn zullen pas ontwaken als zijn vierde beginsel, Kama, is volgroeid en voltooid, door zijn opeenvolgende contacten met de Kama's, of aandrijvende krachten, van alle vormen waar de mens in de voorafgaande drie ronden doorheen is gegaan.* Door zelfontdekking worden die kama's, die noodzakelijke aantrekkingen tot materie en indaling of involutie, herkend en kan het tij gekeerd worden naar evolutie. Denk aan de "teachings" van Krishnamurti.

De *Mahatma Brieven* geven heel duidelijk het uiteindelijke resultaat aan van de werkzaamheid van de doeleinden en de grondbeginselen, ook in brief 13, pag. 86:

... om met succes haar zevenvoudige neerwaartse en opwaartse baan te doorlopen, moet de eeuwige levenskracht, die slechts in het zevende beginsel zetelt, in zich opnemen, en dan de drie (vierde, vijfde en zevende), verenigen in één – het zesde. Met andere woorden: het vijfde beginsel, het denken, kan anders gericht worden, niet meer op het verder indalen in de materie door groeiende afgescheidenheid, maar door het te richten op de universele wijsheid van het zesde beginsel buddhi, het voertuig van de eeuwige universele levenskracht van atma. In buddhi kan de universele intelligentie van het Universele Denkvermogen geraakt worden. Let wel: het universele inzien en ervaren ligt daar waar de broederschap een feit is. Door het oog naar het hart wordt werkelijkheid. Krishnamurti spreekt over de buddische staat van bewustzijn als hij zegt: *Liefde is een staat van bewustzijn, zolang ik nog iets voor mijzelf zoek is die staat er niet.*

We durven vaak een overtuiging niet los te laten, omdat er een stuk identiteit aan wordt ontleend. Vereenzelviging er mee verhoogt de eigenwaarde tegenover de ander. Maar het overeind komen na het loslaten is altijd in een subtieler gebied en achteraf is er opluchting door meer inzicht en minder bagage. Het geeft de moed om weer door te gaan. Dat proces is herken-

baar en de wetten van bestaan waarin het Ene Beginsel zich uitdrukt worden meer en meer waargenomen. De Duitse filosoof Karl Jaspers spreekt van: *de mogelijke existentie die haar transcendente werkelijkheid zoekt* (Karl Jaspers, Servire, 1958).

Als middelen tot deze Regeneratie wordt er in de tradities verwezen naar onderzoekende studie en daardoor gerichte meditatie, in die volgorde, waar ook de doeleinden en grondbeginselen om vragen. Meditatie is een natuurlijk proces van bewustzijnsontwikkeling dat besloten ligt in de doeleinden, beginnend bij het tweede Doeleinde dat leidt naar het derde en tenslotte naar het eerste. Meditatie is volgens Krishnamurti: *The Flowering of Love*, het opbloeien van Liefde.

De grondbeginselen kunnen dus gezien worden als de macrokosmos achter de microkosmos van de doeleinden en beide, grondbeginselen en doeleinden, als het *Zo Boven Zo Beneden* van het Hermetisch Axioma.

Nu ligt er de vraag of het allemaal zin heeft om geestelijke ontwikkeling aan te gaan als de mensheid zich nog bevindt in het gebied van de bovengenoemde kama's, de aantrekkingskrachten van het materiële en het lichamelijke. Maar bemoedigend is dat er vooral de laatste jaren wetenschappelijke ontdekkingen worden gedaan die aantonen dat transformatie of regeneratie veranderingen veroorzaakt in het instrument van het denken, namelijk in de hersenen die zich aanpassen aan geestelijke ontwikkeling. H.P. Blavatsky geeft het aan in de eerder genoemde Bowen Brochure waar zij zegt dat het scheppen van nieuwe hersenpaden, het tot stand brengen van een andere orde in de kleine levens in de hersenen, aan de orde is bij het proces van jnana yoga, de zoektocht naar wijsheid. Het ontdekken van de vermogens die in de mens sluimeren.

Ook David Bohm en Krishnamurti hebben het daar over in hun gesprek over de toekomst van de mensheid, in *The Future of Humanity*, (Mirananda 1986). In het voorwoord zegt David Bohm: *Men weet nu dat belangrijke onderdelen van het lichaam,*

zoals hormonen en neurotransmitters, een fundamenteel effect hebben op het hele functioneren van de hersenen en van het centrale zenuwstelsel. Deze systemen reageren elk moment op wat een mens weet, op wat hij denkt en op wat dat alles voor iemand betekent. Er is nu eigenlijk vastgesteld dat de hersencellen en hun functioneren diep geraakt worden door kennis en passie. Het is dus goed mogelijk dat inzicht, voortkomend uit een staat van grote mentale energie en passie, de hersencellen zou kunnen veranderen op een nog ingrijpendere manier. Krishnamurti en Bohm hadden het over het vrijkomen van een enorme mentale energie als het denken zich los kan maken van zijn gebondenheid aan de condities die het zichzelf oplegt.

De Gespreksgroepen die de Nationale Studiegroepen zijn kijken naar de teksten van onder andere *De Geheime Leer*, niet om kennis te vergaren, maar om conditionering te doorbreken. *De Geheime Leer* werd daarvoor geschreven. Joy Mills geeft dit aan in haar boekje: *Leven in wijsheid* (UTVN 1989): *Het enige doel van H.P. Blavatsky's opzienbare werk was in feite het wekken van een nieuwe wijze van denken.* Niet zo verwonderlijk, daar ze gebaseerd zijn op de Stanza's van Dzyan, de Stanza's van wijsheid. Pogingen in die richting gaat u dit weekend horen en we vragen daarbij uw hulp, want we zijn gewend het samen te doen.

Bijlage:

Grondbeginselen in de *Proloog* van *De Geheime Leer*, Couvreur 1968:

I. Een Alomtegenwoordig, Eeuwig, Grenzeloos en Onveranderlijk Beginsel, waarover alle bespiegeling onmogelijk is, daar het boven het menselijke bevattingsvermogen gaat en slechts kan worden verminkt door elke menselijke uitdrukking of vergelijking. Het staat buiten het gebied en bereik der gedachte (Immanentie).

II. De Eeuwigheid van het heelal *in toto* als een grenzeloos gebied; periodiek "het veld van talloze onophoudelijke openbarende en verdwijnende Heelallen" die "de openbarende sterren" en de "vonken der

Eeuwigheid" worden genoemd. "De Eeuwigheid van de Pelgrim is als een wenk van het Oog van Zelf-Bestaan", (Boek van Dzyan). "Het verschijnen en verdwijnen van Werelden is als een regelmatig getij van vloed en eb" (Periodiciteit).

III. De gelijkheid in wezen van alle Zielen met de Universele Over- Ziel, welke laatste zelf een aanzicht is van de Onbekende Wortel; en de verplichte pelgrimstocht voor elke Ziel – een vonk van eerstgenoemde – door de Kringloop van Incarnatie (of "Noodzakelijkheid") in overeenstemming met Kring- en Karmische Wet gedurende het ganse tijdperk (Transcendentie).

Doelinden Theosofische Vereniging:

1. Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.
2. Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.
3. Het onderzoeken van de onverklaarde wetten in de natuur en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.

Literatuur:

- H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer deel I en II*, Couvreur 1968
 H.P. Blavatsky, *De Sleutel tot de Theosofie*, T.U.P. 1985
 H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer III*, U.T.V.N. 1980
 H.P. Blavatsky, *Theosophical Glossary*, The Theosophy Company 1973
 Robert Bowen, *Madame Blavatsky over de studie van theosofie*, U.T.V.N. 1988
 Etty Hillesum, *Het Verstoorde Leven*, Balans 1997
 G.A. Barborka, *Het Goddelijk Plan*, U.T.V.N. 1972
The Theosophist, april 2004
 'On Knowing Oneself', The Collected Writings of J Krishnamurti vol IX
 F. Reddingius Salomonson, *Karl Jaspers*, Servire 1958
 A. Trevor Barker, *De Mahatma Brieven*, T.U.P. 1979
 J. Krishnamurti/David Bohm, *The Future of Humanity*, Mirananda 1986
 Joy Mills *Leven in wijsheid*, U.T.V.N. 1989